

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

DATSAN DOĞU ANADOLU TOPRAK SAN. A.Ş. VE NACİ YILMAZ
BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2014/1230)

Karar Tarihi: 6/4/2017

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Burhan ÜSTÜN
Üyeler : Nuri NECİPOĞLU
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör Yrd. : Derya ATAKUL
Başvurucular : 1. Datsan Doğu Anadolu Toprak San. A.Ş.
2. Naci YILMAZ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvurucular aleyhine açılan itirazın iptali davasının kabul edilmesi, yargılamanın uzun sürmesi ve yargılama esnasında ileri sürülen iddiaların Derece Mahkemesi tarafından verilen kararlarda değerlendirilmemesi nedenleriyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 30/1/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:
8. Başvurucular, elektrik kullanımından kaynaklanan borçlarını ödemedikleri gerekçesiyle Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) tarafından yapılan üç ayrı icra takibine itiraz etmişlerdir. Davacı TEDAŞ, Erzurum 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde 30/3/2005 tarihinde E.2005/38, E.2005/39 ve E.2005/40 sayılı dosyalarında icra takibine itirazın iptali davası açmıştır. Mahkeme 29/11/2007 tarihinde dava dosyalarının birleştirilmesine karar vermiştir.
9. Mahkemece yapılan yargılama sonunda 11/2/2010 tarihinde birleşen E.2005/38 ve E.2005/39 sayılı dava dosyalarında davaların kabulüne, E.2005/40 sayılı dava dosyasında açılan davanın reddine karar verilmiştir.

10. Temyiz üzerine Yargıtay 19. Hukuk Dairesi, 5/10/2011 tarihli ilamı ile başvuru sahiplerinin temyiz itirazlarının reddine, temyiz eden davacı TEDAŞ'ın temyiz nedenlerinin kabulüne ve kararın bozulmasına karar vermiştir.

11. Bozma ilamına uyma kararı sonrası yapılan tahkikat sonucunda Mahkeme 27/9/2012 tarihli kararı ile birleşen E.2005/38 sayılı dava yönünden davanın kısmen kabulüne, E.2005/40 sayılı dosya yönünden davanın kabulüne karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Mahkememizce daha önce iş bu dava dosyası ile birleştirilen 2005/39 E. numaralı dava dosyası yönünden davalı itirazlarının reddine karar verilmiş olup, anılan karar kesinleşmiştir.

Bozma ilamı daha önce Mahkememiz tarafından iş bu dava dosyası yönünden verilen karardaki Mahkememizin davalının da elektrik borcuna rağmen kesilen elektrikliğin yeniden bağlanması nedeni ile davalı kuruluşun da kusurlu olduğundan bahisle bilirkişi raporunda belirtilen 36.644,44-TL'nin %50'sinden davalısının sorumlu olması gerektiği yönündeki Mahkememiz kararının davalının kullanılan elektrik bedelinden sorumlu olduğundan bahisle bozulmuş olup, Mahkememizce iş bu dava dosyası yönünden (Eski 2005/38 Esas) Yargıtay bozma ilamı doğrultusunda 18.322,00-TL daha ilave edilmiş olup, bu şekilde iş bu dava dosyası yönünden davanın kısmen kabulüne karar verilmesi gerektiği yönünde Mahkememizde vicdani kanaat gelmiş olup,

Mahkememizin eski bu dosya ile birleşen 2005/40 E.numaralı dava dosyası yönünden ise, anılan dava dosyasındaki alacağın dayanağı olan faturaların Mahkememizin 2005/39 E. numaralı dava dosyasındaki alacağın dayanağı olan faturalarla aynı faturalar olmadığı bilirkişi raporu ile sübut bulunmuş olup, bilirkişi raporundaki alacak miktarı ile dava dilekçesindeki ve icra dosyasındaki alacak miktarları birbiri ile örtüştüğünden anılan dava dosyası yönünden de davanın kabulü ile davalının itirazının iptaline karar verilmesi gerekmiş olup, Mahkememizin iş bu dava dosyası ile birleştirilen 2005/39 E.numaralı dava dosyası yönünden davalının temyiz itirazları reddedildiğinden daha önce kesinleştiğinden anılan dosya yönünden yeniden hüküm kurulmayarak diğer dava dosyaları yönünden aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

12. Temyiz üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 28/5/2013 tarihli ilamıyla hükmün onanmasına karar vermiştir.

13. Karar düzeltme talebi, aynı Dairenin 16/12/2013 tarihli ilamı ile reddedilmiştir.

14. Anılan ilam başvuru sahiplerine 13/1/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

15. Mahkemenin 6/4/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

16. Başvuru sahipleri, makul sürede yargılanma haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

17. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılamanın süresi tespit edilirken sürenin başlangıç tarihi olarak davanın ikame edildiği tarih; sürenin sona erdiği tarih olarak -çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde- yargılamanın sona erdiği, yargılaması devam eden davalar yönünden ise Anayasa Mahkemesinin makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin şikâyetle ilgili kararını verdiği tarih esas alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 50, 52).

18. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin yargılama süresinin makul olup olmadığı değerlendirilirken yargılamanın karmaşıklığı ve kaç dereceli olduğu,

tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvuruçunun yargılamanın süratle sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar dikkate alınır (*Güher Ergun ve diğerleri*, §§ 41-45).

19. Anılan ilkeler doğrultusunda Anayasa Mahkemesinin benzer başvurularda verdiği kararlar dikkate alındığında somut olayda 8 yıl 8 aylık yargılama süresinin makul olmadığı sonucuna varmak gerekir.

20. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

B. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

21. Başvuruçular, Derece Mahkemesince verilen kararın gerekçesiz olduğunu belirterek gerekçeli karar haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

22. Anayasa'nın 36. ve 141. maddeleri gereği mahkemelerin her türlü kararının gerekçeli olması gerekir. Ancak bu hak, yargılamada ileri sürülen tüm iddialara ayrıntılı şekilde yanıt verilmesi gerektiği şeklinde anlaşılabilir. Bu nedenle gerekçe gösterme zorunluluğunun kapsamı kararın niteliğine göre değişebilir (*Mehmet Yavuz*, B. No: 2013/2995, 20/2/2014, § 51).

23. Somut olayda yapılan açık yargılama sonunda tarafların, davanın sonucuna etkili olabilecek tüm iddia ve savunmalarının tartışılarak verilen kararda hükme ulaşılması için yeterli gerekçe bulunduğu görülmektedir (bkz. § 11).

24. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının da diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Yargılamanın Sonucu İtibarıyla Adil Olmadığına İlişkin İddia

25. Başvuruçular; aleyhlerine açılan icra takibine itirazın iptali davasında dava ve takiplerin mükerrer olduğu yönündeki itirazlarının değerlendirilmediğini, kiracılar tarafından usulsüz kullanılan elektrik bedellerinin kendilerinden talep edildiğini, davacı TEDAŞ'ın kusurlu olduğunu belirterek adil yargılanma ve mülkiyet haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

26. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuruçular tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvuruçuların ihlal iddialarının, aleyhlerine açılan davada verilen kararın adil olmadığına yönelik olduğu anlaşılabilir ve şikâyetleri bir bütün olarak adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmiştir.

27. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kapsamda ilke olarak mahkemeler önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun adil olup olmaması bireysel başvuru konusu olamaz. Ancak bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden, bariz takdir hatası veya açık keyfilik içeren tespit ve sonuçlar bu kapsamda değildir (*Ahmet Sağlam*, B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 42).

28. Somut olayda Mahkemece tarafların tüm iddiaları değerlendirilerek ve delilleri incelenerek karar verilmiş, Yargıtay 3. Hukuk Dairesi tarafından da delillerin Mahkemece takdir edilerek karar verildiği ve takdirde de bir isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle karar onanmıştır.

29. Başvurucular tarafından ileri sürülen iddialar, Derece Mahkemesince delillerin değerlendirilmesi ve hukuk kurallarının yorumlanmasına ilişkin olup Mahkeme kararında bariz takdir hatası veya açık keyfilik oluşturan bir durumun da bulunmadığı dikkate alındığında ihlal iddialarının kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

30. Açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

D. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

31. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

32. Başvurucular, maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır.

33. Somut olayda makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

34. İhlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvurularda ayrı ayrı net 9.600 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

35. Başvurucular tarafından maddi tazminat talebinde bulunmuş olmakla beraber, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi zarar arasında illiyet bağı bulunmadığı anlaşıldığından başvurularda maddi tazminat taleplerinin reddine karar verilmesi gerekir.

36. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 206,10 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurularda müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

2. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Yargılamanın sonucu itibarıyla adil olmadığına ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvurularda AYRI AYRI net 9.600 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

D. 206,10 TL harçtan oluşan yargılama giderinin BAŞVURUCULARA MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurularda Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Erzurum 3. Asliye Hukuk Mahkemesine (E.2012/39, K.2012/464) GÖNDERİLMESİNE,

Başvuru Numarası : 2014/1230
Karar Tarihi : 6/4/2017

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 6/4/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Burhan ÜSTÜN

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ